

**Interreg**  
Italia-Slovenija

Kras-Carso II



Cofinanziato  
dall'Unione europea  
Sofinancira  
Evropska unija



# **Predstavitev projekta KRAS-CARSO II s poudarkom na stanju ustanavljanja Geoparka Kras-Carso in Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS Kras-Carso)**

Komen, 22.11.2023

# Geopark in EZTS = rezultat skupnega več kot 20-letnega dela

## KAPITALIZACIJA PROJEKTOV



# Kaj je geopark?

---

- Geopark je območje edinstvenih geoloških značilnosti mednarodnega pomena, kjer se lahko dotaknete, raziščete in odkrijete izjemne pokrajine, kraje in ljudi ter se povežete s procesi, ki so oblikovali naš planet. Štirje stebri geoparka so, poleg glavnega, geološke dediščine še naravna, kulturna in nesnovna dediščina dotičnega območja (UNESCO, 2022).
- Geopark je oblika neformalnega varovanja, interpretacije, promocije in trženja geološke dediščine in ostalih vsebin, in kot tak ne pomeni dodatnih regulativnih omejitev ali omejitev gospodarskih dejavnosti, čeprav pomeni upravljanje v skladu z načeli varovanja okolja, dediščine in krajine. Preko povezovanja ponudnikov na lokalni in čezmejni ravni pa lahko predstavlja potencial za razvoj novih dejavnosti.



Fogliano Redipuglia

Sagrado

Savogna d'Isonzo - Sovodnje ob Soči

Doberdo' del Lago - Doberdob

SI

San Pier d'Isonzo

Miren- Kostanjevica

Ronchi dei Legionari

IT

Monfalcone

Komen

Duino Aurisina - Devin Nabrežina

Sgonico - Zgonik

Sežana

Gulf of Trieste / Tržaški zaliv / Golfo di Trieste

Monrupino - Repentabor

Trieste

Divča

San Dorligo della Valle - Dolina

Hrpelje- Kozina

HR

# Geopark in postopki potrditve na strani UNESCO

| POSTOPKI POTRDITVE NA STRANI UNESCO | PREVERJANJE   | Dal 01/12/2019                  |
|-------------------------------------|---|---------------------------------|
| Geopark v nastajanju                | Kontakt z UNESCO preko nacionalnih točk za podporo kandidaturi  | December 2022 - junij 2023      |
| Geopark v nastajanju                | Geopark v nastajanju, ki kandidira v mrežo GGN UNESCO pošlje Pismo o nameri, najbolje pred 1. julijem | Zadnji dan za oddajo 30/06/2024 |
| UNESCO                              | PREVERJANJE POPOLNOSTI DOKUMENTACIJE  | Do 01/12/2024                   |
| UNESCO                              | OCENJEVANJE DOKUMENTACIJE   | Končano do 30/04/2025           |
| UNESCO                              | OCENJEVANJE, OBISK NA KRAJU SAMEM   | Od 01/05/2025                   |
| UNESCO                              | PRIPOROČILA   | September-Oktober 2025          |
| UNESCO                              | ODLOČITEV UNESCO  | Pomlad 2026                     |



# Kaj je EZTS?

Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS) je pravni instrument, ki teritorialnim oblastem iz različnih držav Evropske unije (EU) omogoča ustanavljanje pravne osebnosti, ki lahko deluje v imenu in za račun svojih članov. Člani EZTS so lahko:

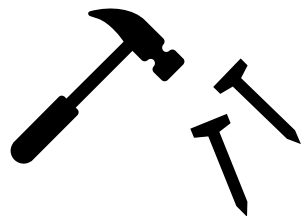
- nacionalni, regionalni in lokalni javni organi upravljanja;
- javna podjetja ali osebe javnega prava;
- združenja, sestavljena iz organov katere koli od zgoraj omenjenih entitet.

Presega ovire, s katerimi so se soočale zlasti regionalne in lokalne oblasti pri uresničevanju in upravljanju ukrepov teritorialnega sodelovanja v kontekstu različnih nacionalnih zakonodaj in postopkov.



# Geopark v povezavi z EZTS

Geopark:

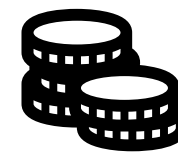
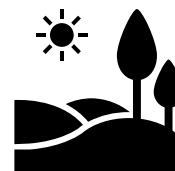
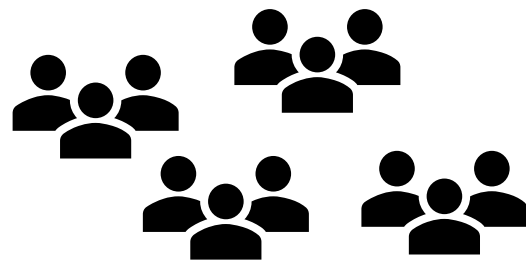


+

EZTS:



=



# Kaj je EZTS?

EZTS omogoča:

- široko partnerstvo, ki lahko vključuje različne nivoje javnih institucij;
- razširjeno področje dejavnosti, saj pokriva celotno lestvico sodelovanja: čezmejno, medregionalno in transnacionalno, z in brez finančne podpore EU;
- aktivnosti za premagovanje ovir notranjega trga;
- cilje, ki jih je mogoče prilagoditi vsem vrstam sodelovanja in dejavnostim, namenjenim „poenostavitvi in pospeševanju teritorialnega sodelovanja za krepitev ekonomske in socialne kohezije“;
- realna možnost ukrepanja: glede na to, da ima pravno sposobnost, lahko zaposluje osebje, sklepa pogodbe, razpisuje natečaje, upravlja infrastrukturo, opravlja storitev splošnega gospodarskega pomena in vodi skupni proračun za uresničitev nalog, ki so mu jih zaupali njegovi člani.

Člani EZTS lahko omejijo njegove naloge, če je ta omejitev v skladu z uredbo. EZTS ne izvaja pristojnosti ali dolžnosti, ki ščitijo splošni interes države članice ali njenih organov. Torej kakršne koli naloge policijskih in regulativnih pooblastil, pravosodja in zunanje politike so izrecno izključene.



## Koristi, ki nam jih prinaša EZTS kot upravljavec čezmejnega geoparka

---

- koordinacija in izvajanje projektov (ne bo več podvajanja, temveč se bodo vsebine dopolnjevale in nadgrajevale) za uravnotežen in enakovreden razvoj celotnega teritorija;
- več možnosti za uspešno pridobljene projekte sofinancirane s strani EU;
- več ponudb za sodelovanje v projektih in več potencialnih projektnih partnerjev;
- lahko nastopa v vlogi vodilnega partnerja, partnerja ali neposrednega upravičenca;
- potencialna možnost direktnega pridobivanja EU sredstev (preko Programa Interreg ali Evropske komisije);
- izvajanje dogovorjenih nalog oz. aktivnosti za občine in s tem razbremenitev občin;
- skupna struktura lahko izboljša rabo javnih sredstev. Skupna uporaba javne infrastrukture je pomemben primer te koristi;

## Koristi, ki nam jih prinaša EZTS kot upravljavec čezmejnega geoparka

- čezmejno skupno odločanje krepi udeležbo in lastništvo čezmejnih dejavnosti. Podobno s premagovanjem ovir notranjega trga ali regionalnih razvojnih ovir zaradi obmejne lege spodbuja tudi učinkovito rabo virov in regionalni razvoj;
- možnost dodajanja vsebin delovanja EZTS-ja v primeru, da se za določeno vsebino izkazuje potreba po čezmejni koordinaciji (npr. civilna zaščita - aktualni primer s preventivo pred požari);
- EZTS lahko deluje kot strateški akter, ki združuje različne dejavnosti v skupni politični pristop. Je torej sredstvo za poglobljanje obstoječih dejavnosti sodelovanja, ki lahko dobijo tudi dodatno potrditev;
- Kot pravna oseba ponuja možnost neposrednega zaposlovanja osebja v korist vseh članov EZTS;
- Instrument EZTS ustvarja preglednost in prepoznavnost dejavnosti sodelovanja. Lastnost evropskega instrumenta prispeva k prepoznavnosti in priložnosti za spodbujanje lokalnih in regionalnih interesov na ravni EU. V obratni smeri pa lahko deluje kot sredstvo za izboljšanje dostopa članov do informacij EU.

# Možnosti, ki nam jih lahko prinaša EZTS kot upravljavec čezmejnega geoparka

---

- lahko je v vlogi upravljaljskega organa Interreg za upravljanje z delom programa za teritorij Krasa,
- lahko je v vlogi vmesnega organa za teritorialne investicije,
- lahko je organ prvostopenjske kontrole programa Interreg.
- KORISTI - FILM O EZTS  
<https://youtu.be/2FYWIKNAACw>
- Portal EU za EZTS-je, kjer je že 88 registriranih:
- <https://portal.cor.europa.eu/egtc/Pages/welcome.aspx>

## V predlogu ustanovitvenih aktov EZTS zasleduje naslednje cilje:

---

- a) ohranjanje in varovanje geoloških in drugih naravnih virov, kulture in kulturne dediščine na območju njegovih članic s ciljem ohranjanje identitete Krasa ter izvajanja preventivnih ukrepov za zaščito pred požari v naravnem okolju;
- b) krepitev gospodarskega razvoja območja geoparka Kras-Carso, preko trajnostnega turizma in spodbujanje procesov zelenega prehoda;
- c) spodbujanje in podpiranje teritorialnega sodelovanja na vseh področjih, ki so vezana na čezmejni regionalni razvoj in na krepitev teritorialne, gospodarske ter socialne kohezije.

# Financiranje s strani občin ustanoviteljic - predlog ključa

Predlog - po obsegu geoparka v posamezni občini za ita. del geoparka in dogovorjen ključ med župani na slovenski strani po številu prebivalcev ponder 70 % in površini občine ponder 30% v posamezni občini (ker so celotne občine v geoparku)

| Delitev stroškov                    | Glede na površino geoparka v občini(%) |                       | Znesek sofinanciranja (€) |
|-------------------------------------|--|-----------------------|---------------------------|
| <i>Občine (Italija)- 50%</i>        |  |                       | <i>45.000</i>             |
| Monfalcone                          | 3,6                                    |                       | 1.627                     |
| Ronchi dei Legionari                | 3,2                                    |                       | 1.421                     |
| Duino Aurisina - Devin Nabrežina    | 21,0                                   |                       | 9.431                     |
| Doberdo' del Lago - Doberdob        | 12,7                                   |                       | 5.718                     |
| San Pier d'Isonzo                   | 0,1                                    |                       | 52                        |
| Fogliano Redipuglia                 | 2,0                                    |                       | 890                       |
| Sagrado                             | 5,2                                    |                       | 2.357                     |
| Savogna d'Isonzo - Sovodnje ob Soči | 3,9                                    |                       | 1.762                     |
| Sgonico - Zgonik                    | 14,6                                   |                       | 6.577                     |
| Trieste                             | 23,2                                   |                       | 10.446                    |
| Monrupino - Repentabor              | 5,9                                    |                       | 2.669                     |
| San Dorligo della Valle - Dolina    | 4,6                                    |                       | 2.050                     |
| <i>Občine (Slovenija)-50%</i>       | <i>površino občin 30%</i>              | <i>prebivalci 70%</i> | <i>45.000</i>             |
| Sežana                              | 30                                     | 44                    | 17.906                    |
| Miren- Kostanjevica                 | 9                                      | 16                    | 6.208                     |
| Hrpelje- Kozina                     | 27                                     | 15                    | 8.364                     |
| Divača                              | 20                                     | 14                    | 7.010                     |
| Komen                               | 14                                     | 11                    | 5.512                     |

# Program sodelovanja Interreg V-A Italija - Slovenija 2014-2020

## Rezultati projekta GeoKarst - podlaga za delovanje EZTS

---

- čezmejni upravljavski načrt;
- aplikacija za vključitev v UNESCO globalno mrežo geoparkov z namenom, da geopark postane UNESCO globalni geopark Kras-Carso;
- nov čezmejni turistični produkt;
- skupni produkti (izobraževalni in turistični).



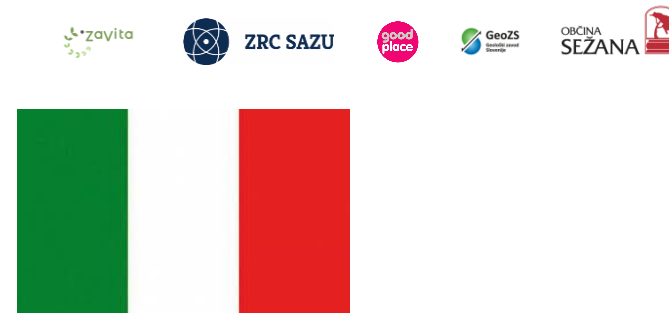
## Ustanovitev EZTS v Sloveniji



*Vir: Priročnik za ustanovitev EZTS- ja (Evropski odbor regij, 2021)*

- Ministrstvo za javno upravo;
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o ustanovitvi evropskega združenja za teritorialno sodelovanje;
- Pravna oseba, ki želi ustanoviti oziroma se pridružiti EZTS, kontaktira pristojno ministrstvo. Le-to jim svetuje o uporabi zakonodaje in potrebnih dokumentih;
- Potrebni dokumenti so; konvencija o ustanovitvi EZTS, statut EZTS in odobritev občinskega sveta;
- Župani zaprosijo vlado za odobritev včlanitve
- Vlada: sprejme odločbo o odobritvi včlanitve
- EZTS: ustanovna seja skupščine, župani občin ustanoviteljic podpišejo konvencijo in statut.
- EZTS se v sedežni državi članici EU vpiše v register
- Ocenjen čas za ustanovitev ~ 15 mesecev.

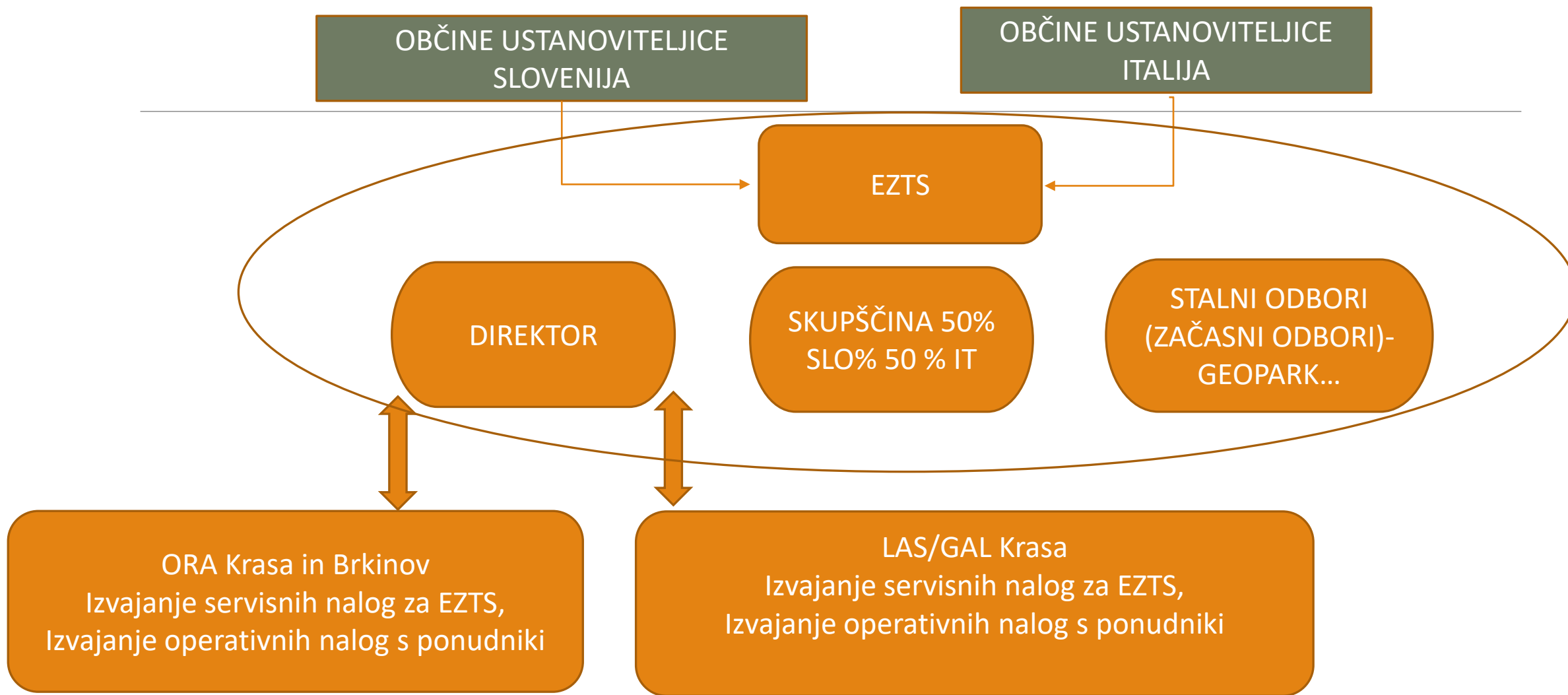
# Ustanovitev EZTS v Italiji



*Vir: Priročnik za ustanovitev EZTS-ja (Evropski odbor regij, 2021)*

- Organ: Presidenza del Consiglio dei Ministri - Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie - Ufficio per le politiche urbane e della montagna, la modernizzazione istituzionale e l'attività internazionale delle autonomie regionali e locali (DARA);
- Pravna oseba, ki želi ustanoviti oziroma se pridružiti EZTS, mora DARA predložiti memorandum o soglasju k ustanovitvi EZTS, konvencijo o ustanovitvi EZTS in statut EZTS v vseh jezikih članic;
- DARA preveri ali so dokumenti v skladu s pristojno zakonodajo. Če so, jih posreduje pristojnim ministrstvom v pregled. Ti jih nato potrdijo ali zahtevajo dopolnitve;
- V primeru dopolnitev morajo te biti posredovane tudi tujim partnerjem. V končni fazi morajo biti dokumenti vseh članic usklajeni;
- Če iz prijave ni jasno razviden javni značaj inštitucije, ki želi biti članica EZTS, lahko DARA zahteva ustanovne dokumente inštitucije;
- Ocenjen čas za ustanovitev ~ 18 mesecev.

# SHEMA DELOVNJA EZTS



## Pripravljena gradiva za EZTS

---

- Dopis slovenskih kraških občin za organ upravljanja Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine: Ustanavljanje EZTS za čezmejni geopark na Matičnem Krasu z dne 24. november 2021
- Konvencija evropskega združenja za teritorialno sodelovanje Kras-Carso (EZTS KRAS-CARSO) in Statut evropsko združenje za teritorialno sodelovanje Kras-Carso: marec 2022

### PREDLAGAN PROTOKOL SPREJEMANJA AKTOV:

- Pošiljanje aktov za IT in SLO občine skupaj z obrazložitvami do 15.6.2023
- Sprejem odločitev občin (pooblastil županom): do feb 2024,
- Vložitev vloge občin za odobritev EZTS na vlade: maj 2023,
- Oddaja dosjeja za vpis v UNESCO: junij 2024.

## PROJEKT KRAS-CARSO II

Skupno upravljanje in trajnostni razvoj območja Matičnega Krasa

Gestione congiunta e sviluppo sostenibile dell'area del Carso classico

### Vodilni partner:

LP1 Območna razvojna agencija Krasa in  
Brkinov d.o.o.

### Partnerji v Sloveniji:

PP2 Občina Sežana  
PP3 Park Škocjanske jame  
PP4 Inštitut za raziskovanje Krasa  
PP5 ZRSVN (Istituto protezione natura)  
PP6 Fakulteta za turistične študije – Turistica  
PP7 Geološki zavod Slovenije

### Partnerji v Italiji:

PP8 Regione FVG Servizio Geologico  
PP9 LAS Krasa / GAL Carso  
PP10 PromoTurismo FVG  
PP11 Università di Trieste of Trieste, Dip.  
Matematica e Geoscienze  
PP12 Università di Padova, Dip. Di  
Geoscienze

## PROJEKT KRAS-CARSO II

Skupno upravljanje in trajnostni razvoj območja Matičnega Krasa

Gestione congiunta e sviluppo sostenibile dell'area del Carso classico

### **Pridruženi partnerji v Sloveniji/Partner asociati in Slovenia:**

- Občina Divača
- Občina Hrpelje-Kozina
- Občina Komen
- Občina Miren-Kostanjevica
- Univerza v Ljubljani – Naravoslovnotehniška fakulteta – Oddelek za geologijo.
- Slovenska turistična organizacija (javna agencija RS za trženje in promocijo turizma)
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport –Direktorat za turizem

### **Pridruženi Partnerji v Italiji/Partner asociati in Italia:**

- Regione del Veneto - Direzione Difesa del Suolo e della Costa
- Comune di San Dorligo della Valle - Občina Dolina
- Comune di Doberdò del Lago - Občina Doberdob
- Comune di Duino Aurisina – Občina Devin Nabrežina
- Comune di Sagrado
- Comune di Monfalcone
- Comune di Sgonico





|   |                         |
|---|-------------------------|
| <b>Numero di partner/Število partnerjev:</b>  | <b>12</b>               |
| <b>Durata del progetto/Trajanje projekta:</b>   | 27/04/2023 – 31/12/2025 |
| <b>Budget totale/Celotni znesek:</b>  | € 4.375.000,00          |
| <b>Fondo europeo di sviluppo regionale (FESR)<br/>Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR):</b> | € 3.500.000,00          |
| <b>Cofinanziamento pubblico italiano:<br/>Italijansko javno sofinanciranje:</b>                   | € 366.040,76            |
| <b>Cofinanziamento pubblico sloveno:<br/>Slovensko javno sofinanciranje:</b>                      | € 508.959,24            |
| <b>Cofinanziamento privato/Sofinanciranje privatnikov:</b>  | € 0,00                  |

## PROJEKT KRAS-CARSO II

Skupno upravljanje in trajnostni razvoj območja Matičnega Krasa

**Gestione congiunta e sviluppo sostenibile dell'area del Carso classico**

**Glavni cilj je ustanovitev in delovanje čezmejnega koordinacijskega telesa oz. upravljalca**

- Skupna promocija povezanega teritorija
- Skupna priprava turističnih programov, s trajnostnim turizmom z ovrednotenjem naravno in kulturno dediščino območja
- Dvig kvalitete produktov in ponudnikov
- Razvijanje trajnostne mobilnosti

## PROJEKT KRAS-CARSO II

| Št. Partnerja<br>Numero<br>Partner | Okrajšava organizacije<br>Nome abbreviato<br>dell'organizzazione | Naziv organizacije v izvirnem jeziku<br>Nome organizzazione in lingua originale | Skupaj<br>Totale |
|------------------------------------|--|---|------------------|
| LP1                                | ORA  | ORA Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov d.o.o.                           | 1.056.446 €      |
| PP2                                | Občina Sežana  | Občina Sežana   | 700.001 €        |
| PP3                                | Škocjanske jame  | Javni zavod park Škocjanske jame  | 188.300 €        |
| PP4                                | ZRC SAZU   | Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti         | 120.001 €        |
| PP5                                | ZRSVN  | Zavod Republike Slovenije za varstvo narave                                     | 120.000 €        |
| PP6                                | Turistica  | Univerza na Primorskem - Università' del Litorale                               | 240.000 €        |
| PP7                                | GeoZS  | Geološki zavod Slovenije  | 120.049 €        |
| PP8                                | SGEO-RAFVG   | Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia  | 334.000 €        |
| PP9                                | GAL Carso  | GAL Carso- LAS Kras   | 530.000 €        |
| PP10                               | Promoturismo   | Promoturismo Friuli Venezia Giulia  | 452.000 €        |
| PP11                               | UNITS  | Università degli Studi di Trieste   | 334.200 €        |
| PP12                               | Geo-UNIPD  | Università degli Studi di Padova  | 180.004 €        |
|                                    |  | Skupaj<br>Totale  | 4.375.000 €      |

## Ključne aktivnosti – prvi del

1. Vzpostavitev skupne strukture za trajnostno upravljanje čezmejnega geoparka Kras-Carso: EZTS
  - Nadgradnja obstoječih sprejemnih objektov (Mejni prehod Lipica, Info center Sesljan)
2. Nadaljevati z razvojem skupnega informacijskega sistema za skupno trženje produktov in razvijati komunikacijsko platformo
3. Izvajanje in nadgradnja inovativnih in celostnih turističnih produktov, ki temeljijo na naravnih in kulturnih lepotah Krasa in lokalnih ponudnikov:
  - vzpostavitev čezmejnih turističnih poti z enotno označitvijo teritorija Krasa (pot kamna, pot burje, ipd.)
  - izvajanje čezmejnih turističnih paketov in razvoj novega doživljajskega turizma
  - organizacija čezmejnih dogodkov



## Ključne aktivnosti – drugi del

4. Kolektivna blagovna znamka – skupna znamka kakovosti.
5. Ozaveščanje in usposabljanje oziroma izobraževanje ponudnikov in akterjev v turizmu, ter šolskih otrok.
6. Digitalizacija v turističnem sektorju bo prispevala k diverzifikaciji izdelkov.
7. Spodbujati povezovanje gospodarskega in kulturnega sektorja z inovativnimi ali ustvarjalnimi vsebinami.
8. Spodbujati trajnostno mobilnost in uporabo javnega prevoza za prebivalce in obiskovalce in izvajanje ukrepov za izboljšanje stanja na trajnostni mobilnosti, skrb za okolje – zelena shema.

## Film Geopark Kras-Carso





## Film jama Vilenica – 390 let



**Interreg  
Italia-Slovenija**

**Kras-Carso II**



Cofinanziato  
dall'Unione europea  
Sofinancira  
Evropska unija

**Skupno upravljanje in trajnostni razvoj  
območja Matičnega Krasa  
Gestione congiunta e sviluppo  
sostenibile dell'area del Carso classico**

**HVALA ZA POZORNOST**

**PROJEKT KRAS-CARSO II**



*Aleš Vodičar - direktor  
Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov d.o.o.  
ORA Krasa in Brkinov*



**ZRC SAZU**



ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE  
ZA VARSTVO NARAVE



**GeoZS**  
Geološki zavod  
Slovenije



REGIONE AUTONOMA  
FRIULI VENEZIA GIULIA



IO SONO  
FRIULI  
VENEZIA  
GIULIA



UNIVERSITÀ  
DEGLI STUDI  
DI TRIESTE



UNIVERSITÀ  
DEGLI STUDI  
DI PADOVA

Komen, 22.11.2023